

Sygn. akt VPa 198/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2012 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Andrzej Marek (spr.)

Sędziowie: SSO Jacek Wilga

SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2012 roku w Legnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

przeciwko M. W. i J. O.

o odszkodowanie

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w L.

z dnia 1 października 2012 roku sygn. akt IVP-Pm 100/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że zasądza na rzecz strony powodowej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w L. następujące kwoty:

- od pozwanego M. W. kwotę 19 612, 20 zł (słownie złotych: dziewiętnaście tysięcy sześćset dwanaście, 20/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 marca 2012 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania oraz kwotę 1 881 zł tytułem kosztów procesu,**
- od pozwanego J. O. kwotę 17 999,10 zł (słownie złotych: siedemnaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć, 10/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 marca 2012 roku do dnia zapłaty tytułem odszkodowania oraz kwotę 1 800 zł tytułem kosztów procesu,**

II. zasądza na rzecz strony powodowej od każdego z pozwanych kwotę 480 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 października 2012 r. Sąd Rejonowy – Sąd Pracy w L. oddalił powództwo (...)sp. z o.o. w L. wniesione przeciwko J. O. i M. W. o odszkodowanie i orzekł o kosztach procesu. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd powołał jako podstawę prawną art. 114 k.p. dotyczący odpowiedzialności pracownika za szkodę wyrządzoną pracodawcy w sposób zawiniony wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych. Wskazał, że strona

powodowa wykazała fakt wystąpienia szkody w jej mieniu w wysokości przekraczającej kwoty dochodzone pozwem w postaci uszkodzenia w dniu 21 listopada 2010 r. lokomotywy, którą jechali pozwani, a najbardziej prawdopodobną przyczyną stwierdzonych - prowadzonej przez pozwanych - lokomotywie usterek była zbyt długa jazda na pozycjach oporowych. Zdaniem sądu jednak nie zaistniała przesłanka odpowiedzialności pozwanych w postaci ich winy w doprowadzeniu do powstania usterki, choćby w postaci winy nieumyślnej. Na tę ocenę wpływa przede wszystkim fakt niejasności uregulowań wewnętrznych strony pozwanej (instrukcji dla maszynisty pojazdu trakcyjnego) dotyczących przedziału czasowego, w którym dopuszczalna była jazda lokomotywy E – 183 w pozycjach oporowych. Sąd podkreślił także to, że pozwani jako maszyniści nie zostali należycie przeszkoleni w zakresie obsługi przydzielonych im do obsługi lokomotyw. Ostatecznie sąd uznał, że jazda w pozycjach oporowych, która przyczyniła się do usterki lokomotywy w dniu 21 listopada 2011 r. była co do zasady dopuszczalna, z tym że nie było precyzyjnie określone w jakim przedziale czasowym. Z tego powodu nie można zarzucić pozwany niedochowania należytej staranności w wykonywaniu przez nich obowiązków pracowniczych. Jeśli bowiem pracodawca wymaga od pracowników stosowania się do określonych zasad (w przedmiotowej sprawie w zakresie obsługi lokomotywy), to te zasady powinny być klarowne, jednoznaczne i znane pracownikowi.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniosła strona powodowa powołując się na następujące zarzuty:

1. naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 114 Kodeksu pracy i w konsekwencji bezpodstawne uznanie, iż w rozpoznawanej sprawie nie zaistniała przesłanka odpowiedzialności pozwanych w postaci ich winy w doprowadzeniu do usterki obsługiwanej lokomotywy, a tym samym powstaniu szkody, choćby w postaci nieumyślnej,
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art.233 § 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego poprzez wybiórczą i niepełną analizę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego tj. zastosowanie dowolnej nie zaś swobodnej oceny dowodów wyłącznie w zakresie ustalenia winy pozwanych w odniesieniu do zbyt długiej jazdy lokomotywą (...) na pozycjach oporowych i pominięcie faktu jazdy lokomotywą z nieodhamowanym hamulcem zespolonym pierwszego wózka z naruszeniem instrukcji obsługi hamulca lokomotywy 183-obsługiwanej przez pozwanych, co skutkowało nie rozpoznaniem przez Sąd I instancji istoty sprawy,
3. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że pozwani nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę wskutek jazdy lokomotywą E 183 z nieodhamowanym hamulcem zespolonym pierwszego wózka jak również z powodu zbyt długiej jazdy na pozycjach oporowych, pomimo znajomości obowiązujących w tym zakresie instrukcji, posiadanych uprawnień i kwalifikacji oraz obszernych zeznań świadków.

Wskazując na te zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa, oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia - przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd okręgowy zważył, co następuje:

Sprawa dotyczy odpowiedzialności materialnej pracowników. Z art. 114 k.p wynika, że pracownik, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych ze swej winy wyrządził pracodawcy szkodę ponosi odpowiedzialność materialną według zasad określonych w przepisach rozdziału I Działu V tego kodeksu.

Dla zakresu odpowiedzialności materialnej pracownika (zarówno dla postaci szkody podlegającej naprawieniu, jak i wysokości odszkodowania) istotne znaczenie ma rodzaj winy pracownika (umyślna lub nieumyślna). Generalnie zachowanie pracownika uznaje się za zawinione wówczas, gdy można mu postawić zarzut, że z uwagi na jego cechy indywidualne mógł – w konkretnych okolicznościach, w których wykonywał pracę – uniknąć wyrządzenia szkody. Jeżeli pracownik wyrządził pracodawcy szkodę z winy nieumyślnej, zakres odpowiedzialności odszkodowawczej podlega dwóm ograniczeniom. Po pierwsze pracownik odpowiada tylko w granicach rzeczywistej straty pracodawcy, co oznacza faktyczne zmniejszenie majątku poszkodowanego pracodawcy w wysokości różnicy w tym majątku

między jego stanem przed wyrządzeniem szkody a po jej wyrządzeniu. Ta postać szkody nie obejmuje utraty spodziewanych przez pracodawcę korzyści (art.115 k.p.). Po drugie: odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego wynagrodzenia pracownika (art. 119 k.p.). Podstawowe znaczenie dla istnienia winy nieumyślnej ma niedochowanie przez pracownika reguł ostrożności wymaganych w danych okolicznościach oraz przewidywanie przez niego możliwości wystąpienia negatywnego skutku w postaci szkody pracodawcy (możliwość takiego przewidywania).

Niezachowanie reguł ostrożności (reguły te wynikają z wiedzy i doświadczenia życiowego) stanowi obiektywny element winy nieumyślnej. Możliwość przewidywania wystąpienia negatywnego skutku jest natomiast subiektywnym elementem winy nieumyślnej i podlega ocenie w odniesieniu do cech indywidualnych danej osoby. Należy zatem znać, że w przypadku odpowiedzialności materialnej wina nieumyślna pracownika będzie miała miejsce wówczas, gdy pracownik przewidywał możliwość spowodowania szkody, ale bezpodstawnie przypuszczał, że jej uniknie (lekkomyślność) lub gdy pracownik nie przewidywał możliwości powstania szkody, choć mógł i powinien (ze względu na swoje wykształcenie, kwalifikacje, doświadczenie zawodowe i życiowe) to zrobić (niedbalstwo).

Mając powyższe na uwadze należy podzielić w całości argumentację Sądu Rejonowego co do braku możliwości postawienia pozwanym zarzutu zawinionego zachowania polegającego na zbyt długiej jeździe na pozycjach oporowych i doprowadzenia tym do wyrządzenia szkody pracodawcy w postaci przegrzania i przepalenia oporów rozruchowych lokomotywy (konieczność zapłaty za naprawę tych elementów lokomotywy). W tym zakresie zarzuty apelacji są bezpodstawne. Słusznie bowiem oceniając brak winy pozwanych w tej kwestii sąd Rejonowy powołał fakt niejasności uregulowań wewnętrznych strony pozwanej (instrukcji dla maszynisty pojazdu trakcyjnego) dotyczących przedziału czasowego w którym dopuszczalną była jazda lokomotywy E – 183 w pozycjach oporowych oraz rozbieżności w tym zakresie w informacjach uzyskiwanych przez pozwanych podczas szkoleń.

Apelacja jest natomiast uzasadniona w zakresie zarzutów dotyczących wyrządzenia szkody przez pozwanych wskutek jazdy lokomotywą z nieodhamowanym hamulcem zespolonym. Rację ma skarżąca wskazując, że Sąd Rejonowy w swych rozważaniach tym aspektem nie zajął się w ogóle. Tymczasem już z pozwu (k.3) wynika jasno, że strona powodowa łączyła wyrządzenie szkody z dwoma odrębnymi zachowaniami pozwanych: zbyt długą jazdą na pozycjach oporowych (co spowodowało przegrzanie i przepalenie oporów rozruchowych lokomotywy) oraz dopuszczeniem (wskutek niezastosowania się do instrukcji obsługi hamulca lokomotywy serii 183) do jazdy z nieodhamowanym hamulcem zespolonym pierwszego wózka. Tak naprawę zatem u strony powodowej wystąpiły dwie szkody w postaci poniesienia kosztów:

1. wymiany oporników rozruchowych,
2. wymiany obręczy trzech zestawów kołowych.

Powstały one wskutek dwóch zachowań pozwanych. Odpowiednio:

1. zbyt długiej jazdy na pozycjach oporowych
2. jazdy z nieodhamowanym hamulcem zespolonym pierwszego wózka.

Na odrębność tych dwóch zachowań pozwanych wskazywali też świadkowie B. M. (k. 88) i S. T. (k.57). Z zeznań tych świadków wynika jednoznacznie, że: po pierwsze – te dwie usterki nie mały ze sobą nic wspólnego, a po drugie: uszkodzenie obręczy zestawów kołowych spowodowane było niedokonaniem przez pozwanych następujących czynności:

- oględzin stanu zestawów kołowych (nagrzania się obręczy),
- sprawdzenia znaków kontrolnych kół,
- należytego sprawdzenia stanu odhamowania lokomotywy za pomocą ręcznych dźwigaczy hamulca.

Bardzo obrazowo wymagana do podjęcia czynności w tym zakresie przedstawił w swych zeznaniach świadek B. M. opisując zarówno budowę koła lokomotywy jak i pojawiające się efekty dźwiękowe (świs, którego nie sposób nie usłyszeć) przy sprawdzaniu stopnia odhamowania lokomotywy (k. 89). Brak tych działań pozwanych był ewidentnie sprzeczny z instrukcją (sporządzoną w pięciu punktach w sposób czytelny i przejrzysty) obsługi hamulca lokomotywy serii 183 (k. 17), a zatem w konsekwencji – sprzeczny z właściwą obsługą układu hamulcowego tej lokomotywy. Pozwani z tą instrukcją zostali zapoznani (oświadczenia pozwanych k. 12 i 13). Nie mogli zatem w sposób ogólny (co do obu swych zachowań) powoływać się na brak dostawczej wiedzy i prawidłowych szkoleń. O ile można te zarzuty pozwanych uwzględnić co do problematycznej długości jazdy na pozycjach oporowych (były rozbieżności w informacjach przekazywanych pozwany w tym zakresie), o tyle nie sposób ich uznać co do jazdy na nieodhamowanej lokomotywie, bo w tym zakresie informacja i przeszkolenie pozwanych były prawidłowe. Trzeba też wziąć pod uwagę dość znaczne doświadczenie zarówno życiowe jak i zawodowe pozwanych oraz ich kierunkowe wykształcenie. Pozwani zatem swoim zawinionym działaniem (wina nieumyślna w postaci niedbalstwa) wyrządzili pracodawcy szkodę (koszt wymiany obręczy zestawów kołowych).

Skoro wysokość szkody spowodowanej niewłaściwą obsługą przez pozwanych układu hamulcowego zamontowanego na lokomotywie (koszt wymiany obręczy trzech zestawów kołowych – 14.850 euro – k. 15) mieściła się w kwocie stanowiącej trzymiesięczne wynagrodzenie pozwanych (a w zasadzie znacznie je przekraczała - k. 10 i 11) zatem powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

O kosztach procesu, na które składały się - zasądzone odpowiednio do uwzględnionego wobec każdego z pozwanych roszczenia - opłata od pozwu oraz koszty zastępstwa procesowego – orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i §§ 6 pkt 5, 11 ust. 1 pkt 2, 12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)